

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	1
Az önértékelés formai és tartalmi kialakítása.....	2
1. Vezetői összefoglaló.....	3
2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése (adatok és trendek bemutatásával)	3
2.1. Az intézmény/kar szervezete, vezetési rendszere.....	3
2.2. Az akkreditációs feltételek teljesítésének tényszerű bizonyítása.....	4
2.3. Az intézmény kulcsfontosságú eredményeinek értékelő bemutatása, különös tekintettel a kutatási, fejlesztési, alkotó/művészeti tevékenység és gazdálkodás eredményeire.....	5
3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (az ESG rendszere, az Ftv. 21. § (6) alapján).....	5
3.1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására (szervezet, dokumentumok, eredmények)...	5
3.2. Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése.....	6
3.2.1 Képzési programok létesítésével, indításával kapcsolatos általános technikák jellemzői.....	6
3.2.2 Az oktatás eredményessége. A programok eredményességének követése, értékelése. Az intézmény (karok, szervezeti egységek) ez irányú folyamatainak módszeres megtervezése és menedzselése	7
3.2.3 A felhasználói partnerek véleménye a szervezetről és teljesítményéről.....	7
3.2.4 Hallgatói elégedettség mérése	7
3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere	7
3.4. Az oktatók minőségének biztosítása	8
3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások	8
3.6. Belső információs rendszer	9
3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása	9
4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók.....	10

Az önértékelés formai és tartalmi kialakítása

A MAB akkreditációs eljárásának középpontjában egy tervszerűen végrehajtott, tartalmas önértékelés áll, mely hatékony eszköze a belső minőségfejlesztésnek és egyúttal alap a MAB minőségHITELESÍTŐ és minőségértékelő tevékenységéhez. Az önértékelés célja az oktatás, kutatás, alkotómunka, társadalmi eredményesség színvonalának, az intézmény működésének önkritikus elemzése és jellemzése, értékeinek megmutatása, problémáinak feltárása, az intézményfejlesztés következő lépéseinek megtervezéséhez szükséges rendszerezett információk összegyűjtése. Az eredményesség megítélésekor alapvető a képzésben érintettek nézőpontjának érvényesítése: a hallgatók, a munkaerőpiac, az értelmiségi lét funkcióit elváró társadalmi és regionális közeg, az oktatási intézmény munkatársainak és a fenntartók reális elvárásainak tükrében kell értékelni a tényeket és a folyamatok minőségét. Ugyanakkor érzékeltetnünk kell, hogy a felsőoktatás nem csupán társadalmi igényeket teljesítő intézményrendszer, hanem a társadalom, a tudomány, a kultúra, az oktatás, a gazdaság, a szolgáltatások fejlődéséhez tradicionálisan hozzájáruló, azokat alakító, fejlesztő, innovatív, folyamatosan megújuló, értékteremtő szféra.

Az **intézményakkreditáció** során a törvényi, jogszabályi és MAB határozatokra vonatkozó minimumok teljesülésének igazolásán kívül a hatékony működés, a minőségfejlesztés ösztönzése és segítése a célunk. Ezt úgy közelítjük meg, hogy az ESG szerinti elveket követjük az értékelésnél. Ennek teljesítése érdekében a jelen *Módszertani melléklet* túlmutat a minimális elvárásokon. Elvárja, hogy az intézmény sajátosságai szerint bizonyítson a minimumon felüli készséget és eredményeket, mutassa be a menedzsment képességét arra a fejlesztésre, mely az intézményt érő kihívásokra feleletet ad. Ennek érdekében a jelen *Módszertani melléklet* egyes szempontjainak áttekintése alapján összességében legyen értékelhető az intézmény megfelelése. Ez a bemutatás vélhetően más eredményeket hoz elő a homogén szakmaterületeken oktató, gyakorlati orientáltságú intézmények és egy széles spektrumú kutató egyetem esetében.

Az önértékelés mindenképpen mutassa be az intézményt, mint egészet, valamint (ha vannak) meghatározó egységeit (karait) - külön-külön 40-70 oldal terjedelemben. A bemutatás tartalmi arányaira tudatosan nem teszünk javaslatot, ezzel is hangsúlyozva e módszertani melléklet ajánlás jellegét, valamint, hogy érvényesülhessenek az egyes intézmények és egységeinek szakmai sajátosságai. Az önértékelésben adatszerűen kell megjelentetni az egység akkreditálási feltételeinek tényeit (Ld. Intézményakkreditációs útmutató II. 2 és 3. pont), valamint a mellékletben ekként jelzett részeket.

Információs rendszer keretében kell elérhetővé tenni – a meglévő intézményi adatbázis formátuma szerint – az adatforrásokat, jelentős hányadban (linkekkel) az intézmény (kar) internetes honlapján. Amennyiben az adatok jelenleg még nem, vagy nem kellő részletességgel állnak rendelkezésre, úgy az önértékelés céljából azokat teljessé kell tenni. Kérjük, hogy a hallgatói, illetve oktatói adatok a Minisztérium számára legutóbb készített mindenkori statisztikai jelentésben megadottakra épüljenek, azokkal azonosíthatóak legyenek.

Az értékelés során az adatok intézményre történő értelmezése szükséges, mely a trendeket, a célokat, az egyes vezetői folyamatokat, eredményüket és korlátaikat áttekinthetővé teszi. Ennek az értékelésnek a jellegére e melléklet egy javasolt megoldást mutat, azt az intézményben folyó minőségmenedzsmentnek az értékelési elvárásoknak megfelelő megoldásaival is be lehet mutatni.

Az egyes szempontok értékelésénél kapjon hangsúlyt a folyamatos fejlesztés (PDCA elv) alkalmazásának bemutatása az alkalmazott minőségbiztosítási rendszer kereteibe illesztve. Az egyes területek bemutatásánál célszerű az alábbi elveket követni a kifejtés sorrendjében:

1. Külső, belső és különleges elvárások, a tervezésnél figyelembe veendő intézményi sajátosságok.
2. Az intézmény célja az adott témában, szegmensben.
3. A célok teljesülését elősegítő folyamatok (eljárások, a végrehajtást biztosító tevékenységelemek rendszere, a célérés jellemző vezetői eszköztára, a mérések és visszacsatolások). A jellemző adottságok az elvárhatóhoz mérten.
4. A jellemző állapotok meghatározása, eredmények, hiányok, lehetőleg törekedve a számszerűsítésre és objektivitásra.
5. A területre jellemző erősségek és gyengeségek, a szükséges és a folyamatban lévő fejlesztések.

MÓDSZERTANI MELLÉKLET AZ INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓHOZ – 2011/2012

Az értékeléshez olyan számszerűsített mérőszámokat kérünk használni melyek az intézmény (kar) működése, illetve a MAB értékelések szempontjából relevánsak. Az önértékelő anyagban az indikátorokat, mutatókat és adatokat csak az érthetősége szintjéig célszerű részletezni. Az elemzéseknél, folyamatoknál a grafikus megjelenítés segíti az áttekinthetőséget.

A **helyszíni látogatások** jelentik – az önértékelési jelentés, az aktuális és hiteles intézményi információs rendszer mellett – a MAB akkreditációs és minőségértékelő tevékenységének fontos elemét. Mivel a látogatások a működés széles körét érintik, célszerű az önértékelés létrehozása során nemcsak az intézmény (kar) vezetését, hanem a munkatársak aktív közreműködését igénybe venni. A látogatás mintavételes, melyen a bizottságok tényadatokat gyűjtenek és értékelnek az adateltérés által jelentett kockázatok szerint.

1. Vezetői összefoglaló

Az intézményi (kari) önértékelés bevezetője. Az intézmény (kar) vezetőjének az intézményi alapdokumentumokra épített rövid elemzése (honnan – hová tart az intézmény/kar), illetve az intézményben folyó képzési, tudományos kutatási (művészeti) alkotótevékenység, a személyi, tárgyi feltételek meglétére vonatkozó rövid, összefoglaló értékelése. Adjon az intézmény (kar) vezetője rövid tájékoztatást a minőség fejlesztése érdekében foganatosított intézkedésekről és azok hatásáról, ezen belül tételesen térjen ki az előző intézményi akkreditációs határozat ajánlásaihoz készített intézkedési tervre és annak végrehajtására. Integrált intézmény esetén az önértékelés tartalmazza integráció következtében létrejött intézményi erőforrások (szellemiek, dologiak) hatékony felhasználását, az integráció érvényesülő előnyeit, a szervezeti és vezetési eljárások összehangoltságát, még kihasználatlan tartalékait, gondokat és a további fejlesztési terveket.

2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése (adatok és trendek bemutatásával)

A fejezetben az érvényes intézményi alapdokumentumok szerepét, érvényesülését és teljesítését kell röviden bemutatni. (Az alapdokumentumokat nem, csak internetes elérhetőségüket kérjük.)

- Alapító okirat.
- Küldetésnyilatkozat (ha van).
- Organogram.
- Intézményfejlesztési terv [Ftv. 27. § (3)] és éves végrehajtási jelentései.
- Kutatási-fejlesztési és innovációs stratégia [Ftv. 27. § (4)].
- Szervezeti és működési szabályzat.
- Minőségbiztosítási szabályzat [Ftv. 21. § (1) – (5)].
- Minőségfejlesztési program és éves értékelései [Ftv. 21. § (6)].
- Az előző akkreditáció MAB határozata, a FOI intézkedési terve és végrehajtása.
- [Évkönyvek, éves költségvetési beszámolók bevezetői, értékelések, átfogó beszámolók stb. (csak honlapon)]

2.1. Az intézmény/kar szervezete, vezetési rendszere

Az intézmény/kar küldetése, jövőképe, értékrendje, küldetésnyilatkozata és az ebből következő vezetői elemek, intézményi kultúra. A stratégiaalkotás szervezeti keretei. A célok egymásra épültsége és kiegyensúlyozottsága. A vezetés minőség és kiválóság melletti elkötelezettségének bizonyítékai. A minőségfejlesztés és a működés organikus egysége. Minőségbiztosításra fordított erőforrások. Az értékelés egésze szempontjából a küldetésnek való megfelelés. A konkrét folyamatok fejlesztésének rendszere, eszközei és szabályozási módszerei. (A belső információs rendszer megjelenik részletesen a 3.6. pontban, itt szükségtelen!).

Az intézménnyel (karaival, más egységeivel, pl. klinika, tangazdaság, gyakorlóiskola, könyvtár) szemben támasztott jelenlegi és jövőbeli igények, elvárások bemutatása és ismertsége az adott szinten.

Az intézmény vezetésének minősége, szubszidiaritása, a szervezet és menedzsment hatékonysága, sze-

MÓDSZERTANI MELLÉKLET AZ INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓHOZ – 2011/2012

---

repe a minőségszemlélet általánossá tételében. A működési mód jellemzői, a szabályozás megvalósulása. Az intézményi működés számszerű jellemzésének területei, a működés indikátorainak és mutatóinak kezelése a vezetési folyamatokban. A folyamatok visszacsatolási módjai, a korrekciós és megelőző tevékenységek megoldásai. Az évenkénti vezetői felülvizsgálatok eredményének felhasználási módja, a fontosabb beavatkozások ismertetése.

A vezetés belső és külső kapcsolatainak kiterjedtsége, célszerűsége, tartalma, formái. A kapcsolatrendszer felhasználása az oktatás és kutatás gyakorlativá tételére, a végzetek támogatására a munkaerőpiaci tájékozódásban és az elhelyezkedésben. Regionális, országos, nemzetközi oktatási-kutatási kapcsolatok és azok hatásai.

A HÖK részvétele az intézmény vezetésében.

A szervezet és a vezetés problémái, gyengeségei, ezek okainak elemzése, a javító fejlesztések tervezése, megvalósítása, visszamérése az előző akkreditáció óta.

2.2. Az akkreditációs feltételek teljesítésének tényszerű bizonyítása

Az intézmény, illetve a kar akkreditációs feltételeinek való megfelelésről, annak mértékéről kérünk tájékoztatást¹. (Az akkreditációs elvárásokat ld.: Intézményakkreditációs útmutató II.2. pont)

- Az intézményi **képzési szerkezet** bemutatása karonként képzési területenkénti bontásban: felsőfokú szakképzés, az alap-, mester- és doktori képzések (iskolák), szakirányú továbbképzések². Az alap és mesterszakok esetében kérjük feltüntetni a szakfelelősök neveit és MAB kritériumok szerinti adataikat (tud. fokozat, alkalmazás típusa, születési év).
- **Az oktatói, kutató kar** és alkalmassága a feladatok ellátásához. Létszám és egyes szempontok (beosztás, tudományos fokozat, a koreloszlás, a munkaviszony jellege) szerinti arányok. A személyi erőforrások aktuális adatait a Minisztérium által gyűjtött „Statisztikai tájékoztató” illetve a http://db.okm.gov.hu/statisztika/fs08_fm/ formátuma szerinti bontásban kérjük bemutatni. (pl. a 3.5.1. táblázat sor-oszlop tagolása szerint az oszlopfőkön: egyetemi /főiskolai fokozatok, nyelvtanár, testnevelő tanár, kollégiumi tanár, egyéb oktató, összesen, nő, illetve nyugdíjas tagolással). A létszámadatok értelmezése az intézmény/kar akkreditálhatósága szempontjából. Ezen túl: az oktatókról vezetett személyre szóló nyilvántartás módszerei és eredményei (de nem az egyes oktatók konkrét adatai!) a szakterületi megfelelés, a publikációk, az oktatói készségek vonatkozásában. Az oktatók oktatási terhelése követésének és a terhelések trendjének elemzése, és az elvárt szinten tartásának bemutatása. az értékelés intézményi dokumentumainak elérhetővé tételével (pl. link az oktatók kredit/tantárgyszám táblájához).
- **Hallgatói létszámadatok** (felvettek és végzetek) az elmúlt három évről (2009-2011). (Ezt a Minisztérium által gyűjtött „Statisztikai tájékoztató” 3.1.5. táblázatának fejlécformátuma szerinti bontásban kérjük bemutatni. Az egyes sorokban az intézménynél a karonkénti adatokat, az egyes karoknál a karhoz tartozó szakok, tagozatok, képzési szintek szerinti bontásban).
- **Az infrastruktúra** bemutatása: alkalmassága a képzés és tudományos kutatás minőségének biztosítására - intézményi áttekintésben és a karok sajátos feladatai szerint. A minőségirányítás funkcionális alkalmazása (pl. könyvtári menedzsment, laborminőség, nemzetközi kapcsolatok stb.)
- **A karok együttműködése** az oktatási feladatokban és az infrastruktúra hatékonyságának növelésére. A karok közötti átiktatások rendszere a kompetencia célok szempontjából.

---

¹ Képzési, oktatói, kutatói és hallgatói adatok **intézményi**, ill. (ha van) **kari** szinten (2011/2012-es tanév I. félév, illetve a hallgatói adatok esetében a 2009-2011-es időintervallumra megadva).

² Kérjük **képzésenként** a képzési formák (nappali, esti, levelező, székhelyen kívüli, távoktatás) feltüntetését is. Amennyiben van idegen nyelvű képzés a szakon, azt is kérjük feltüntetni. Többkarú intézmények esetén a listát kari bontásban kérjük megadni.

MÓDSZERTANI MELLÉKLET AZ INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓHOZ – 2011/2012

2.3. Az intézmény kulcsfontosságú eredményeinek értékelő bemutatása, különös tekintettel a kutatási, fejlesztési, alkotó/művészeti tevékenység és gazdálkodás eredményeire

(Az önértékelés e pontjánál az adatokat a hiteles forrás meghivatkozásával, az értékelésnél és következtéseknél a számszerű értékek közlésével, vagy grafikus megjelenítéssel kérjük megadni a 2006-2011 október 15-e közötti időszakra vonatkozóan.) Az értékelésnek azért kérjük az akkreditálási egység kutatási-fejlesztési, alkotó/művészeti tevékenység eredményeire összpontosítani, mivel ezek az eredmények az ESG kritériumok között kevésbé hangsúlyosak. Ha a kétféle (FMD-ESG) megközelítés következtében azonos tények feldolgozása válna indokolttá, értelemszerűen elég az értékelést az egyik helyen elvégezni.)

- a) Jelentősebb tudományos publikációs és pályázati eredmények. Tudományos publikációk, alkotó tevékenységek adatai és ennek hazai és nemzetközi hatása (internetes és papíralapú publikációk adatbázisának elérhetősége) tudományági bontásban. Hazai és nemzetközi pályázati eredményesség meghatározó egyedi és összesítő adatai.
- b) Az intézmény gazdálkodásának eredményei. Külső és belső erőforrások megszerzése, megszervezése és felhasználásuk, a változások tendenciái.
- c) Feltételelesen: További, az intézmény által fontosnak tartott mutatók (pl. tudományos ismeretterjesztés, vállalkozási tevékenység stb.).

3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (az ESG rendszere, az Ftv. 21. § (6) alapján)

Fontos megjegyzés: Az elterjedt önértékelések szempontjai egy szervezet menedzsmentfolyamatainak áttekintésére hivatottak, míg az ESG egyes elemei az oktatás minőségi szempontjaira koncentrálnak. Ennek vannak közös elemei, ezért a kétféle megközelítés jelentős átfedést jelenthet. Amennyiben a fenti pontok során az ESG logikája szerint ismertetést igénylő részhez jut az értékelő, célszerű, ha visszautalást tesz, a tények ismétlése nélkül. Az egyes ESG elvárásokat *dőlt szedés* jelzi, alatta a kifejtésre javasolt tartalmak, lábjegyzetben az értékeléshez használható, de *nem kötelezően alkalmazandó szempontok és mutatók* olvashatók.

3.1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására (szervezet, dokumentumok, eredmények)

ESG: Az intézmény rendelkezzen átfogó minőségpolitikával és ehhez kapcsolódó eljárásokkal, melyek képzési programjainak és az intézmény által kiadott diplomáknak a minőségét garantálják. Emellett határozottan kötelezze el magát egy olyan kultúra mellett, mely elismeri a minőség és a minőségbiztosítás fontosságát. Ennek elérésére az intézmény dolgozzon ki és valósítsa meg stratégiát a minőség folyamatos javítása érdekében.

A stratégiának, minőségpolitikának és eljárásoknak legyen formális-hivatalos státusza, s e dokumentumok legyenek nyilvánosak. Tartalmazzák továbbá a hallgatók és más érdekelték szerepét.

Az intézményi célokat, az intézmény feladatainak eredményességét szolgáló minőségbiztosítási rendszer tartalmazza:

- *az intézmény minőségpolitikáját, valamint az azt megvalósító intézményi és erre épülő kari (egyéb szervezeti egységre érvényes) stratégiát és az adott időszakra vonatkozó programokat,*
- *az intézményen belüli viszonyt az oktatás, kutatás és egyéb funkciók között,*
- *az intézményi minőségbiztosítás szervezeti helyét a szervezeti hierarchiában, vonatkozó feladat-, felelősség-, és hatásköröket,*
- *a tanszékek, iskolák, karok és más szervezeti egységek és egyének minőségbiztosítással kapcsolatos felelősségét,*
- *a hallgatók bevonását a minőségbiztosításba,*
- *a minőségpolitika, stratégia és a minőségfejlesztés megvalósulásának, figyelemmel kísérésének és felülvizsgálatának, valamint a szükséges beavatkozások módjait.*

MÓDSZERTANI MELLÉKLET AZ INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓHOZ – 2011/2012

- a) Az intézményi stratégia megvalósításához illeszkedő **minőségbiztosítási rendszer** kialakítása és működtetése. Az alkalmazott minőségbiztosítási rendszer alapelvei.
- b) Az intézmény, kar, esetleg más szervezeti egység minőségbiztosítási rendszerének **szervezete**. Minőségbiztosítási bizottságok és tevékenységük; minőségbiztosítás szervezete, személyi állománya.
- c) A rendszer **dokumentációja**, pl. minőségbiztosítási kézikönyv, éves értékelések stb.
- d) **A működés és az eredményesség értékelése**. A szervezet minőségi változásokat biztosító vezetési rendszerének mérése, értékelése, vonatkozó intézkedések és visszamérések rendje. Adatgyűjtések, elégedettségmérések és elemzések a folyamat érintettjei véleményéről, illetve az ezek alapján történő beavatkozások.³

3.2. Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

ESG: Az intézmény szabályozza képzési programjainak jóváhagyását, rendszeres átvizsgálását, és figyelemmel kísérését. Ennek keretében

- *a program által elérni kívánt tanulmányi kimenetek (learning outcomes) meghatározása,*
- *a különböző képzési formák megfelelő működtetésének biztosítása (távoktatási képzések stb.),*
- *a hallgatók előrehaladásának és teljesítményének figyelemmel kísérése,⁴*
- *a programok rendszeres időszakonkénti felülvizsgálata (külső tagok bevonásával)⁵,*
- *rendszeres visszacsatolás kérése munkáltatóktól, a munkaerőpiac képviselőitől és más szervezetektől a képzésről és a végzett hallgatókról.⁶*

3.2.1 Képzési programok létesítésével, indításával kapcsolatos általános technikák jellemzői

- a) Az új képzési programok összhangja az intézményi, kari stratégiával.⁷
- b) A képzési és kimeneti követelményekben megfogalmazott kompetenciák fejlesztésének általános metodikája, technikája.⁸

---

³ **Az értékelésnél használható mutatók:** A minőségbiztosítási folyamatokba bevont munkatársak részaránya, az tervszerű intézkedések aránya, minőséggel kapcsolatos események száma, a minőségileg szabályozott működési területek aránya. A rendszeres felmérések száma, az eredmények alapján indított minőségfejlesztési projektek száma. Az önértékelések vagy független külső auditok sikeressége, hatása. Együttműködési megállapodások száma, hatása eseményekben, stb.

⁴ A valóban elindított szakok száma; felvett és végzett hallgatók aránya; hallgatók aránya finanszírozási forma szerint.

⁵ Rész-e minőségbiztosítási rendszernek a tantárgyi programok korszerűsítésének kezelése, ennek számszerű értékei: a változások mértéke, az azonosított fejlesztési igények megvalósítási aránya?

⁶ **Az értékelésnél használható mutatók:** Kérdőíves felmérések eredményei, az intézkedések eredményeképpen bekövetkező változások száma. Hazai és nemzetközi oktatási igények, munkaerőpiaci helyzet és trendek elemzése tendenciák ismerete, tekintetbe vétele.

⁷ Az oktatási programok kidolgozásának folyamata, a szabályozás megvalósítása. Az oktatási programok nyilvánosság tétele, hatékony elérhetősége.

A programok indításához szükséges kapacitások, a programok tervezésével összefüggő lépések, felelősségi körök. Szaklétesítésnél a képzési és kimeneti követelmények megfogalmazásának mechanizmusa, szakindításnál az akkreditálandó anyag összeállításának technikája (tanterv, tantárgy-tudományág kapcsolata, tantárgyfelelős és művelt tudományága kompatibilitás-mértéke, oktatói-tanári habitusa, az átoztatás igénybevétele, a szakmaiság prioritása).

⁸ A képzési és kimeneti követelményekben előírt kompetenciák megszerzésének összefüggése a tárgyakkal, azok oktatási módjával (mérések, visszacsatolások). Kreditrendszer elemzése, működése. A kredit-tartalmak és a rendszer hatása a képzési időre, a képzési szakaszok egymásra épülése. A tárgyfelelősök, szak- és szakirány-felelősök kiválasztása, fejlesztése, alkalmassága.

A hallgatók beiskolázásának növelésére használt eszközök, módszerek, eredmények.

Az oktatás módszertana, előadások, gyakorlati képzés, hallgatók által elvégzendő feladatok, számonkérés, dolgozatok. A gyakorlati oktatás eszközei és módszerei, a munkaerőpiacon, szakmai képzőhelyen, gyakorlóhelyeken szerezhető tapasztalatok bevonása az oktatásba. A munkaerőpiaci szervezetek megkeresése, mentorok, konzulensek kiválasztása. Oktatásfejlesztési eredmények (metodika, tananyagok, informatikai eszközök, e-learning stb. használata). Az alkalmazott módszerek és azok hatékonysága, elterjedtsége.

A végzetek kompetenciáinak hasznosulása a gyakorlati életben. A munkaerőpiaci és diplomás visszajelzési rendszer és a megvalósult beavatkozások.

MÓDSZERTANI MELLÉKLET AZ INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓHOZ – 2011/2012

- c) Az akkreditált programokban az eredeti beadványhoz képest bekövetkezett szerkezeti, tartalmi, személyi és infrastrukturális változások nyomon követésének dokumentálása.

3.2.2 Az oktatás eredményessége. A programok eredményességének követése, értékelése. Az intézmény (karok, szervezeti egységek) ez irányú folyamatainak módszeres megtervezése és menedzselése

Statisztikai adatok az intézmény (kar, szervezeti egység) által felügyelt szakoknál az elmúlt 5 évre vonatkozó tényadatokra (2006-2011 október 15-e közötti időszakra vonatkozóan). Az intézményben „futó” szakok összefoglaló adatai.

- a) Az oktatás és tanulás eredményessége a hallgatói teljesítmények tükrében. A vizsga-, záróvizsgaeredmény-változás tendenciák alakulásának elemzése. A hallgatók előrehaladásának és teljesítményének figyelemmel kísérése. A hallgatói pályakövetés rendszere. Az aktív vs. passzív félévek, halasztások, ezek okai, a tanterven felüli félévek száma, a nyelvvizsga problémakö-re stb. Minőségbiztosítás a hallgatói pályakövetésben.
- b) A hallgatói létszámok alakulása (felvettek, abszolutóriumot, oklevelet szerzők, lemorzsolódók aránya).
- c) A képzés lefedettsége dokumentált tananyaggal, tankönyv- és jegyzetírás, a tananyagok fejlesztése a szakma fejlődése tükrében.
- d) Elitképzés, tehetséggondozás. TDK-munka, helyi ill. országos, nemzetközi konferenciák (koncertek, fellépések, kiállítások), cserekapcsolatok, idegen nyelvű kurzusok, szakkollégiumok, az egyéni tanulás lehetőségének biztosítása, a kiemelkedő hallgatók támogatásának módja demonstrátori rendszer, kutatásba, gyakorlati munkába, innovációba kapcsolás lehetőségei, PhD (DLA)-képzés, publikálási lehetőségek, kiállítások, fellépések stb.
- e) A rászorulókat támogatásának, segítségének módszerei, technikái, résztvevői. Esélyegyenlőség elősegítése, hátránykompenzáció.
- f) A kutatás és fejlesztés eredményeinek megjelenítése az oktatásban.
- g) A felnőttképzés szerepe, adatai az intézményben (karon).

3.2.3 A felhasználói partnerek véleménye a szervezetről és teljesítményéről

Rendszeres visszacsatolás munkáltatóktól, munkaerőpiaci és más szervezetektől. A felhasználói szféra számbavétele, munkaerőpiaci visszajelzések, irányító hatóságokkal való együttműködés, volt hallgatók, további társadalmi szereplők: önkormányzatok, kamarák, szakmai szervezetek azonosítása, az elégedettség mérésére szolgáló rendszer, ennek működtetése. A diplomás pályakövető rendszer működtetése. Az elégedettségi vizsgálatok eredményeinek elemzése, hasznosítása, beépítése a minőség rendszeres fejlesztési tevékenységeibe.

3.2.4 Hallgatói elégedettség mérése

A hallgatók véleményezési rendszere, ennek kiterjedtsége, eredményeinek hasznosítása, a rendszer működtetése. A véleményezési rendszer kiterjedtsége és a jellemző eredmények az oktatás színvonalával, körülményeivel az egyéni fejlődést befolyásoló tényezőkkel, az elhelyezkedési, munkaerőpiaci lehetőségekkel, az intézmény reputációjával kapcsolatosan. (A DPR az előző pontban szerepel.)

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

Az értékelésnek az ESG elvárások teljesülése érdekében működő intézményi elemek, tények és eredmények bemutatására célszerű összpontosítania.

ESG: A hallgatók (tanulmányi előrehaladásuk, teljesítményük, a képzési követelmények elérésének) értékelése előzetesen közzétett és következetesen, egységesen alkalmazott kritériumok, szabályok és eljárások szerint történjék.

A vonatkozó irányelvek közül:

- a programban kitűzött és nyilvánosságra hozott célok és kimeneti eredmények elérését mérik,
- az értékelések feleljenek meg a céljaiknak, ami lehet felmérő, formáló vagy összegző,
- legyen világos és közzétett követelmény az osztályozásra,

MÓDSZERTANI MELLÉKLET AZ INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓHOZ – 2011/2012

- olyan oktatók végezzék, akik értik az értékelésnek a hallgatói fejlődésben betöltött árnyalt szerepét, hogy a hallgató elérje a kívánt képzettség megszerzéséhez szükséges kompetenciákat,
- ahol lehet, ne csak egy vizsgáztató értékítéletére támaszkodjanak,
- vegyék figyelembe a vizsgaszabályzatok minden lehetséges következményét,
- legyen világos szabályzata a hallgatók körében méltányosságból alkalmazott eljárásoknak,
- biztosítsák, hogy az értékeléseket biztonságosan végezzék az intézmény meghatározott eljárásai szerint,
- pontosságukat adminisztratív ellenőrzővizsgálatok támasszák alá.⁹

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

Az értékelésnek az ESG elvárások teljesülése érdekében működő intézményi elemek, tények és eredmények bemutatására célszerű összpontosítania.

ESG: Az intézmény rendelkezzen belső mechanizmusokkal az oktatás minőségének biztosítására.

A vonatkozó irányelvek közül:

- az oktatók rendelkezzenek a megfelelő szakmai és pedagógiai felkészültséggel és tapasztalattal a tudás átadására, közvetítésére, a kompetenciák fejlesztésére,
- az oktatók férjenek hozzá a saját teljesítményükre vonatkozó visszacsatolásokhoz¹⁰,
- az intézmény biztosítson lehetőséget szakmai, illetve felsőoktatás-didaktikai felkészültségük fejlesztésére, valamint bátorítsa felkészültségük önértékelését,
- tervszerű, az oktatási tevékenység eredményességével, mint prioritással számoló humánpolitikai stratégia érvényesüljön (rendszeres teljesítményértékelés a munkatársi, illetve vezetői körben, előrelépés ösztönzése, minőségi csere),
- rendelkezzenek eszközökkel a nem megfelelő munkatársaknak az oktatási tevékenység alól való felmentés alkalmazására.
- Az emberierőforrás-tervezés, irányítás, fejlesztés az oktatók-kutatók körében,
- Az emberierőforrás-tervezés, irányítás, fejlesztés az oktatást, kutatást segítő személyzet körében¹¹.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

Az értékelésnek az ESG elvárások teljesülése érdekében működő intézményi elemek, tények és eredmények bemutatására célszerű összpontosítania.¹²

---

⁹ A tanulmányi és vizsgaszabályzatok értékelési, vizsgáztatási, követelmények nyilvánossága, alkalmazása. A szabályzatok érthetősége, egyértelmősége, a működés biztonsága, a módosítások gyakorisága, a szóban forgó szabályzatoknak az intézmény többi szabályzatával való összhangja, panaszkezelési módok, a hallgatók tanulmányi előrehaladása segítése és egyéb tevékenységeket érintő értékelés stb.

A tantárgyi követelmények nyilvánossága és a számonkérés követelményeinek egyértelmű megfogalmazása, e követelmények érvényesülése.

A számonkérések következetessége, a tudásmérés reprodukálhatósága és megismételhetősége. A hallgatók esélyegyenlősége és személyi méltóságuk megőrzésének biztosítékai.

¹⁰ **Az értékelésnél használható mutatók:** Felvett/leadott tárgyak aránya, vizsgák, javító-vizsgák, utóvizsgák száma, szigorlati osztályzatok megoszlása, az értékeléssel kapcsolatos panaszok száma. A követelmények meghatározásának hibátlanúsága, az értékelések megismételhetősége és reprodukálhatósága stb.

¹¹ **Az értékelésnél használható mutatók:** Az oktatók képzettségi szintje, oktatási tapasztalat, tudományos fokok szerinti, valamint életkor szerinti megoszlása (az oktatói korfa jellemzői, várható következmények). Elvárható/teljesített óraszámok, publikációk, tananyag-, és taneszköz-fejlesztés. Az oktatók tudományos továbbképzésének intézményi támogatása. Az oktatók konferenciákon (egyéb szakmai rendezvényeken) való aktív/összes részvételek száma, az elvégzett egyéni teljesítményértékelések, karriertervek részaránya, előléptetések száma oktatási egységenként, munkatársi elégedettségmérés eredményei, stb.

¹² **Az értékelésnél használható mutatók:** Oktatási helyiségek kihasználtsága. Oktatástechnikai szolgáltatások száma. Könyvtárállomány/hallgató; számítógépes állomány/hallgató; belső információs rendszer működésének adatai. A képzéshez szükséges gyakorlóléhelyek (gyakorlóliskola, tangazdaság, informatikai, vegyi, anyagvizsgálati laborok, műhelyek). A kollégiumi, szociális, rekreációs, kulturális infrastruktúra számadatai. A tanácsadások, tá-

MÓDSZERTANI MELLÉKLET AZ INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓHOZ – 2011/2012

ESG: Minden képzési program esetében álljanak rendelkezésre megfelelő eszközök a tanulás támogatására, biztosítottak legyenek a hallgatók által elvárt hallgatói szolgáltatások.¹³

A vonatkozó irányelvek közül:

- *mind a fizikai mind a szellemi- és humán szolgáltatásokat biztosítani kell.¹⁴*
- *ezek kialakításakor vegyék figyelembe a hallgatói (vissza)jelzéseket,*
- *az intézmény rendszeresen vizsgálja felül és folyamatosan javítsa e szolgáltatások minőségét.¹⁵*

3.6. Belső információs rendszer

Az értékelésnek az ESG elvárások teljesülése érdekében működő intézményi elemek, tények és eredmények bemutatására célszerű összpontosítania.¹⁶

ESG: Az intézmény gondoskodik a képzési programjainak (és egyéb tevékenységeinek) eredményes működtetését biztosító információk szisztematikus gyűjtéséről, elemzéséről és felhasználásáról, információcsatornák eredményes működtetéséről.¹⁷

Az információk terjedjenek ki egyebek között:

- *a hallgatók előrehaladására és teljesítményükre, az oktatás eredményességére*
- *a képzési programokkal stb. való megelégedettségükre,*
- *a munkaerőpiaci alkalmazhatóságukra, tényleges alkalmazottsági arányra*
- *az oktatói teljesítményekre,*
- *az intézmény kulcsfontosságú eredményességmutatóira,*
- *más hazai és külföldi intézményekkel való összehasonlításokra.*

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása

Az értékelésnek az ESG elvárások teljesülése érdekében működő intézményi elemek, tények és eredmények bemutatására célszerű összpontosítania.

---

mogató rendszerek igénybevételének értékei. Az oktatók hallgatói elérhetősége, stb.

¹³ Oktatási infrastruktúra ellátottság és hozzáférhetőség. A termek (előadótermek és szemináriumi termek), laborok, gyakorlóiskolák, klinikák, tangazdaságok, műhelyek, műtermek, pályák, színpadok, oktatástechnikai szolgáltatás, öltöző stb. technikai felszereltsége, elérhetősége, kihasználtsága, alkalmassága. Berendezések, eszközök rendelkezésre állása.

¹⁴ A hallgatói tanácsadás szerkezete, tartalma és működése. Támogató szolgálatok megléte (pl.: tutori rendszer). Tantárgyfelvételi, tantervi tájékoztatás. Intézményi könyvtári szolgáltatás. A szakirodalmi ellátottság szintje, az archív és kurrens hazai és nemzetközi szakirodalom hozzáférhetősége, a szakkönyvtár felszereltsége, ellátottsága, szolgáltatásainak komfortja, hagyományos és modern ismerethordozókhoz való hozzájutás lehetősége, tartóssága, gyorsasága. Idegen nyelvi képzés biztosítása. A képzés menete, színvonala. Sportolási, rekreációs, egészségmegőrző-egészségfejlesztő lehetőségek biztosítása. Öntevékeny közművelődési lehetőségek biztosítása. Hallgatók, oktatók tudományos-ismeretterjesztő, öntevékeny művészeti, diákközeleti stb. lehetőségek biztosítása.

Hallgatói szolgáltatások biztosítása. A hallgatóknak nyújtott szolgáltatások (kollégiumok, szociális-jóléti juttatások, külföldi tanulási lehetőségek, munkalehetőségek, stb.). A tárgyi erőforrások menedzselése (laborok, műszaki környezet, az oktatás szociális és kommunikációs feltételei, fenntartása).

¹⁵ A hallgatók ellátása a szükséges információkkal (teljesség, elérhetőség területén), valamint a működési /működtetési folyamatok informatikai ellátottsága. A szükségletek (teljesség és a hozzáférés) mértéke.

¹⁶ Az intézmény kulcsfontosságú adatainak elemzési rendszere. Az intézményben gyűjtött adatok relevanciája és a gyűjtések hatékonysága. Az adatok rendezettsége, biztonsága, elérhetősége. Az adatok felhasználása, elemzése. Célértékek és trendelemzések. Az elemzések leképezése a valós folyamatokra. Az értékelések eljuttatása az érintettekhez. Az értékelések felhasználása a stratégia megvalósításában, a napi szabályozásban és a probléma-, illetve panaszkezelésben.

Információ és tudásmenedzselés. Az alkalmazottak információellátottsága a kompetenciáik, a szervezet, a szabályzatok, a belső előírások, az aktuális események vonatkozásában. A hallgatók tájékoztatása a követelményekről, a működésről és a feladatokról, információkkal való ellátottság az intézményi eseményekkel kapcsolatosan, informatikai rendszer kiépítettsége, kihasználtsága. A működési folyamatok informatikai ellátottsága követhetősége informatikai eszközökkel (tanulmányi, ügyviteli, gazdasági és egyéb folyamatok informatikai rendszere). Az információk és eszközök biztonsága.

¹⁷ **Az értékelésnél használható mutatók:** Az intézményben vezetett és a vezetés által elemzett mutatók száma. A visszacsatolásra felhasznált mutatók részaránya, a tervszerűen indított és sikeresen zárt beavatkozások részaránya. A minőségbiztosítási rendszer módosításainak mértéke, stb.

MÓDSZERTANI MELLÉKLET AZ INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ÚTMUTATÓHOZ – 2011/2012

ESG: Nyilvános szerepük betöltéséhez az intézmények tájékoztatást kell adjanak az általuk kínált programokról, ezek tervezett kimeneteiről, az elérhető végzettségekről, az alkalmazott oktatási, tanulási és teljesítményértékelési eljárásokról, és a hallgatók számára kínált tanulási lehetőségekről. A közzétett információ tartalmazhatja továbbá a korábbi hallgatók észrevételeit és elhelyezkedésüket, valamint a jelenlegi hallgatói kar irányultságát, pályaképét (profile).¹⁸

4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók

A C-SWOT analízis segítségével az intézménynek azt kell megalapoznia, hogy képes a tények ismeretében a jövőt tervezni. A vezetés következtetéseit a rövid és hosszabb távú célok logikai rendszerébe illesztve váljon láthatóvá a vezetés minőségcentrikus elkötelezettsége figyelembe véve az IFT-t.

Az intézményvezetés által jóváhagyott értékelés, melyet célszerű csoportmunkával elkészíteni, megfelelő gyakorlattal rendelkező moderátor irányítása mellett. Az intézményre/karra jellemző összegyűjtött, értelmezett és fogalmilag tisztává tett SWOT elemeket további elemzésnek érdemes alávetni. Ennek keretében a kapott külső, illetve belső tényezőket egymással páronként kapcsolatba hozva több esetben a stratégiai tennivalók logikusan következnek a megoldáskeresések során. Az egyes tennivalókat az intézmény/kar vonatkozásában célszerű fejlesztési (cselekvési) projektekként azonosítani. A tennivalókkal kapcsolatos kölcsönhatásbecslések alapján a kockázatok meghatározhatóak, így a csoportmunka végeredménye megalapozza az intézményi értékelést és fejlesztési lehetőségek átfogó bemutatását.

---

¹⁸ A honlapon közzéteendő információk: az intézmény azonosítói, kapcsolatai, jogszabályilag kötelezően közzéteendő adattartalmak. Nyomtatott írásos anyagok. Tájékoztatók, bulletinek, (saját fejlesztésű) oktatási anyagok, eszközök. Az intézményi és a kari honlapok tartalma, szolgáltatásai, naprakészsége. Az értékteremtő folyamatok támogatása az elérhető információk által. A bemutatott anyagok tartalmak megléte: az intézmény által kínált programok, az elérhető végzettségek, az alkalmazott oktatási, tanulási és teljesítményértékelési eljárások, és a hallgatók számára kínált tanulási lehetőségek, a kutatási területek, azok eredményei, az oktatók publikációs teljesítménye, hazai és nemzetközi tanulási lehetőségek.

Belső és külső sajtó- és médiaközlemények rendszeressége, tartalma, attitűdjei (belső, helyi, országos médiumok). A minőségfejlesztési tevékenység során nyert adatok, hallgatói elégedettségmérések eredményeinek publikálása.

Az értékelésnél használható mutatók: A közvélemény tájékoztatására eljuttatott, a partnerekhez juttatott és a partnerektől származó információs anyagok száma, terjedelme, tartalma és ismertsége. A honlap frissítési adatai; a honlap és a felhasználók közti elektronikus interakció adatai (letöltések, olvasottság). A honlap minősége informativitás szempontjából (információ szenátusról, tanszékekről, intézetekről, képzési kínálatról, adatokról, minőségbiztosításról). Sajtóközleményekből követhető társadalmi ismertség, elfogadottság stb.